

Handleiding Les 1

Vooraf

Deze schrijfles is dit jaar de tweede waarin leerlingen oefenen in het genre *overtuigen*. De eerste les over overtuigen was een ervarles, en ging over de vraag: wie verdient er een medaille? De nieuwe les is een *instructieles*, waarin ze de strategie leren om een overtuigende tekst te schrijven. Na deze *instructieles* volgen later dit schooljaar twee *oefenlessen overtuigen*.

Nieuwsbegriponderwerp

Deze les sluit aan bij het Nieuwsbegriponderwerp carnaval. De leerlingen hebben geleerd wat voor feest carnaval precies is, en dat sommige mensen dan vrij zijn. Maar er zijn meer feesten. Stel, de directeur wil de vrije dagen opnieuw verdelen, op welke feestdag willen de leerlingen dan vrij zijn? De leerlingen kiezen (individueel) hun favoriete feest en schrijven in een overtuigende tekst waarom ze dan vrij willen zijn. Aan het einde van les 2 worden alle teksten gebundeld in een feestklapper die gepresenteerd wordt aan de directeur.

Schrijftaak

De instructieles bestaat uit twee lessen.

1. In les 1 bedenken de leerlingen welke feesten er allemaal zijn en of je er vrij voor krijgt. Vervolgens kiezen ze voor welk feest ze een vrije dag zouden willen (dit kan dus ook een bestaande dag zijn, ze worden tenslotte opnieuw verdeeld). U doet de SLAK-strategie voor met een feest dat de leerlingen niet hebben gekozen (in de modeltekst is dit dierendag). Daarna schrijven de leerlingen hun overtuigende tekst met behulp van de SLAK-strategie.
2. In les 2 lezen de leerlingen in groepjes elkaars teksten en geven feedback op de tekst met behulp van een slakkenformulier en nabespreking. Daarna herschrijven de leerlingen hun tekst. De definitieve teksten worden gebundeld in een feestklapper en aangeboden aan de directeur.

Voorbereiding

- Lees vooraf beide lessen door.
- Bereid de directeur voor dat hij of zij een map met overtuigende teksten zal ontvangen.

Materiaal

- Voor de leerlingen: opdrachtblad 1
- Losse schrijfblaadjes (voor in de schrijfmap) of schrijfschrift.

OPDRACHT 1 **Waarom ga je schrijven: om de directeur te overtuigen**

1. Blik terug op de Nieuwsbegriples over carnaval. In delen van Nederland wordt dit groots gevierd en zijn mensen vrij op die dagen. Maar in andere delen helemaal niet. Vraag de leerlingen in een klassengesprek: Welke feesten zijn er nog meer? En ben je vrij op die dag?

2. Vertel: Er zijn ongeveer zeven dagen per jaar dat mensen vrij krijgen voor feestdagen. Bijvoorbeeld bij Pasen of op Nieuwjaarsdag krijg je vrij, maar bij het Sinterklaasfeest niet. Stel je voor dat we opnieuw mogen kiezen op welke feestdagen we vrij willen zijn. Welke dag zou je dan kiezen? Misschien kunnen we onze directeur hiervan overtuigen en krijgen we dan vrij. We kunnen het altijd proberen natuurlijk... Laat de leerlingen een keuze maken en de gekozen feestdag noteren. Voorbeelden van mogelijke feestdagen: Carnaval, Valentijnsdag, Vaderdag, Moederdag, je verjaardag, Sinterklaas, Suikerfeest, Divali, Chinees Nieuwjaar.
- NB:** de leerlingen kunnen ook kiezen voor een dag waarop iedereen nu al vrij is. Alle dagen worden tenslotte opnieuw verdeeld.

OPDRACHT 2 Wat voor tekst schrijf je? een overtuigende tekst

- Weten de leerlingen nog wat ze de vorige les hebben gedaan? Toen hebben ze een overtuigende tekst geschreven waarin ze vertelden waarom iemand een medaille verdient. Nu gaan ze weer een overtuigende tekst schrijven, maar over een ander onderwerp: om vrij te krijgen op hun favoriete feestdag. U gaat nu voordoen hoe je een goede overtuigende tekst met argumenten kunt schrijven. Goed opletten dus, want iedereen wil natuurlijk de directeur overtuigen! Misschien kan zij of hij dan wel iets voor ons doen.
- Kennen ze de andere strategieën nog (BEVERS, KLUNS)? Leg uit dat er voor een overtuigende tekst ook een strategie is: SLAK (Beschrijf de **S**ituatie; **L**aat je mening horen; Geef een **A**rgument; Eindig met een **K**lapper).
- Doe het schrijven van een verklarende tekst voor met onderstaande hardopdenktekst (of een variant daarvan).

Wat u schrijft	Wat u zegt
	Ik ga een tekst schrijven waarmee ik de directeur wil overtuigen . Het gaat erom dat ik graag vrij wil hebben op mijn favoriete feestdag. Dat is voor mij dierendag . Daar ga ik dus over schrijven. Dit doe ik met de SLAK-strategie die ik net noemde. Eerst schrijf ik op wat er eigenlijk aan de hand is: wat is de situatie ? (De S van Situatie!) Daarna schrijf ik wat mijn mening is, wat vind ik er zelf van? (De L van Laat je mening horen!) Ik moet ook opschrijven waarom ik dat een goede mening vindt, ik moet dus argumenten opschrijven. (De A van Argumenten!) En op het laatst wil ik nog eens heel goed duidelijk maken wat mijn mening is. Daar bedenk ik een hele goede zin voor, een klapper van een zin. (De K van Klapper!)
	Ik begin met de situatie , de S van Slak, waar gaat het over: <i>In Nederland heb je op sommige feestdagen vrij, maar op andere niet. De directeur denk erover de vrije dagen anders te verdelen. Zoiets schrijf ik vast op, dan</i>

	kan ik het straks gebruiken bij mijn tekst. Ik kan het later nog beter maken
<i>S: In Nederland heb je op sommige feestdagen vrij, maar op andere niet. De directeur denk erover de dagen anders te verdelen.</i>	
	Wat nu? De L van SLAK. Oja, ik laat mijn mening weten . Mijn mening is dat iedereen vrij moet krijgen opierendag! Ik schrijf dit even op.
<i>L: Iedereen vrij opierendag!</i>	
	<p>Andere leerlingen zullen wel andere dingen bedenken. Ik moet er dus wel voor zorgen dat mijn idee gaat winnen. Dus ik moet proberen dat anderen mijn idee ook een heel goed idee vinden. Ik moet ze overtuigen. Ik moet dus ook argumenten geven (de A van SLAK). Ik moet zeggen waarom ik dat vind. Waarom het echt het beste is als we vrij hebben opierendag. Wat zijn mijn argumenten? uh..bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Verwennen! Opierendag wil ik mijn hond extra verwennen. Hij houdt er van om over het strand te rennen. Om met mijn hond naar het strand te kunnen heb ik een vrije dag nodig.</i> • <i>En het dierenasiel, daar moet het ook feest zijn natuurlijk. Er zijn heel veel dieren die in een dierenasiel zitten. Die moeten ook extra knuffels krijgen opierendag. Mensen die geen huisdier hebben, moeten een vrije dag hebben om naar een dierenasiel te gaan.</i> <p>Ik schrijf dit ook kort op, dan kan ik het straks gebruiken bij het schrijven van mijn tekst.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>met mijn hond naar zee</i> • <i>mensen zonder huisdier: dieren uit dierenasiel bezoeken</i> 	Dat zijn dus twee argumenten voor mijn mening. Is dat genoeg? Moet ik er nog meer bedenken? Laat maar even zo, ik denk dat deze argumenten wel heel overtuigend zijn.
	<p>Waar ben ik nu? SLAK, de K, van eindig met een Klapper van een zin. Nu moet ik nog een goed slot bedenken:</p> <p><i>Dit is dus wat ik vind.</i></p> <p>Nou, dat is niet echt een klapper he? En ik zeg niet duidelijk wát ik precies vind. Hoe kan het beter?</p> <p><i>Iedereen moet dus vrij zijn metierendag.</i></p> <p>Ja, dat is al beter. Maar misschien kan het nog beter als ik erbij zeg waarom het zo belangrijk is.</p> <p><i>Dus we moeten vrij zijn metierendag. Onze huisdieren verdienen dat!</i></p>

	Ja, deze ga ik gebruiken! Ik schrijf deze zin helemaal op, zodat ik het straks nog weet.
<i>Dus we moeten vrij zijn met dierendag. Onze huisdieren verdienen dat!</i>	

OPDRACHT 3 Voorbereiden van je overtuigende tekst

Laat de leerlingen het SLAK-schema invullen ter voorbereiding op het schrijven.

OPDRACHT 4 Je overtuigende tekst schrijven

Laat de leerlingen hun overtuigende tekst schrijven. Hier kunnen ze de rest van de les aan besteden.

Afronding

Rond de les af met het maken van afspraken over het eventueel printen en bewaren van de teksten. Laat de leerlingen in hun schrijfmap de geschreven tekst bewaren.

Vertel de leerlingen dat ze in de volgende les in groepjes elkaars teksten gaan lezen.

Handleiding Les 2

Materiaal

- Voor de leerlingen: opdrachtblad 2 inclusief slakkenformulier
- Losse schrijfblaadjes (voor in de schrijfmap) of schrijfschrift.
- Een map met tabbladen en insteekhoesjes.

Vooraf

Zorg ervoor dat de directeur de teksten in ontvangst kan nemen en hier (al dan niet op een later moment) op kan reageren.

OPDRACHT 5 Reageren: elkaars teksten lezen

Laat de leerlingen hun tekst uit les 1 erbij nemen en maak groepjes van vier.

Leg de leerlingen uit dat de leerlingen in elk groepje elkaars teksten gaan lezen om de schrijver te helpen en de teksten scoren op een 'slakkenformulier'. Ze vertellen daarbij wat ze goed vinden aan de tekst (de top) en wat er nog beter zou kunnen (de tip). Dit gaat als volgt:

1. Ieder controleert of de naam van de persoon boven de tekst en het 'slakkenformulier' staat en schuift de tekst en het formulier door naar het volgende groepslid.
2. Ieder leest de ontvangen tekst en geeft per aspect (vraag) een aantal slakken: is dit een heel erg goede tekst, geef dan 5 slakken. Is het minder goed gelukt, geef dan minder slakken. Tot slot wordt er bij elke tekst een tip en top gegeven. Zo krijgt elke leerlingen feedback van drie lezers.
3. Als alle teksten gelezen zijn, bespreken de leerlingen met elkaar per tekst de ingevulde slakkenformulieren met tips en tops.

OPDRACHT 6 Herschrijven: je overtuigende tekst verbeteren

1. De leerlingen verwerken de feedback uit de slakkenformulieren door in een SLAK-lijstje aan te geven wat ze nog willen verbeteren.
2. De leerlingen verbeteren hun overtuigende tekst aan de hand van de slakkenformulieren met tips en tops.

OPDRACHT 7 Terugkijken: het schrijven bespreken

Laat twee of drie leerlingen vertellen: wat vinden ze het belangrijkste dat ze geleerd hebben vandaag?

Laat daarna de leerlingen de vragen op het opdrachtblad beantwoorden.

Feestklapper maken en overhandigen

Verzamel alle teksten en doe ze in de feestklapper. Dit is een map waarin alle teksten van de leerlingen worden gedaan (groepeer ze op datum en feest). Spreek af hoe de feestklapper overhandigd gaat worden aan de directeur en wanneer de leerlingen antwoord krijgen.

Afronding

Laat de leerlingen de opdrachten en (een kopie van) hun werk opbergen in hun map. Geef de leerlingen een compliment voor hun inzet.

Verschillen in de lessen tussen niveau A en B

	B	A
Groeperingsvorm	Groepjes van 4	Groepjes van 3
Inhoud tekst	Leerling geeft minstens 2 argumenten.	Leerling geeft 2 argumenten (meer mag uiteraard ook)
Nabespreking	Uitgebreide nabespreking	Uitgebreidere nabespreking

Rubrics

Situatie en mening	4	3	2	1
Worden de situatie en de mening goed weergegeven?	De tekst legt de situatie, het onderwerp duidelijk uit en geeft de mening helder weer.	De mening wordt goed weergegeven. De situatie is nog niet helder, of andersom.	De mening en de situatie zijn niet duidelijk.	De situatie en/of de mening ontbreekt.

Argumenten 1	4	3	2	1
Worden er genoeg argumenten gegeven?	De tekst bevat ten minste drie argumenten.	De tekst bevat tenminste twee argumenten.	De tekst bevat maar één argument.	De tekst bevat geen enkel argument.

Argumenten 2	4	3	2	1
Worden er goede argumenten gegeven?	De tekst bevat overtuigende en heldere argumenten.	Het merendeel van de argumenten is overtuigend en helder.	Een enkel argument is overtuigend en helder.	Geen enkel argument is overtuigend of helder.

Opbouw	4	3	2	1
Heeft de tekst een logische volgorde?	De tekst begint met een uitleg van de situatie, daarna volgt de mening. De mening wordt onderbouwd met argumenten. De tekst is duidelijk en samenhangend. Er is een duidelijk slot met een klapper van een zin.	In de tekst zijn situatie, mening, argumenten en slot te herkennen, maar de tekst is nog niet helemaal duidelijk of samenhangend.	In de tekst zijn mening en argumenten te herkennen. De situatie en/of het slot ontbreekt. De tekst heeft weinig samenhang.	In de tekst zijn geen mening en argumenten te herkennen. Er is geen duidelijke samenhang.

Formulering	4	3	2	1
Worden signaalwoorden gebruikt?	Signaalwoorden worden rijk gebruikt en juist toegepast.	Er zijn hier en daar signaalwoorden, meestal juist toegepast.	Er zijn een aantal signaalwoorden, (soms) niet goed toegepast.	Er is geen of een enkel signaalwoord.